

ฎีกาดอกเบี้ย

(สถาบันการเงิน-ธนาคาร)

- สามารถเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม
- ดอกเบี้ยระหว่างขังผิดนัด
- ดอกเบี้ยค่าเสียหาย:

E-mail : webmaster@soutpaisallaw.com
www.soutpaisallaw.com

ฎีกา ดอกเบี้ย

(สถาบันการเงิน – ธนาคาร)

ประกอบ : ฎีกา พ.ศ. ๒๕๗๘ ถึงปัจจุบัน

- ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา
- อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม
- ดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด
- ดอกเบี้ยค้างชำระ

E-mail : webmaster@soutpaisallaw.com

www.soutpaisallaw.com

ฎีกา : ดอกเบี้ย (สถาบันการเงิน – ธนาคาร)

จัดทำโดย
สำนักพิมพ์สุทรไพศาล

16/4 - 9 เมษายน 63

ซอยวัดม่วง กรุงเทพฯ 10160

Tel. 0 - 2413 - 4349, 0 - 2454 - 1065

FAX. 0 - 2455 - 5027

วิสูตร - อรทัย ธนชัยวัฒน์
ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา เมษายน 2552
บรรณาธิการรูปเล่ม สิริวัฒน์.

Copyright © เฟลท / ทอง
By Soutpaisal Law
สงวนลิขสิทธิ์

ตัวแทน SML

S. เงินทุน 10,000 บาท ขึ้นไป

M. เงินทุน 50,000 บาท ขึ้นไป

L. เงินทุน 100,000 บาท ขึ้นไป

ตัวแทน S ส่วนลดเริ่ม 25 %

M. กับ L ส่วนลดมากยิ่งขึ้นกว่า

ความพร้อม ขึ้นกับชนิดสื่อ

A. MP3 ให้มีชุดลำโพงโซว

B. หนังสือกฎหมาย มีชั้นวาง

C. CD มีโน้ตบุ๊ก - เครื่องคอมพิวเตอร์

เพื่อแสดงคุณภาพสื่อสินค้า คุณยิ่งมาก
ขอขายยิ่งสูง

แสดงความจำนง ณ สุทรไพศาล

หมายเลขบัญชี

“สุทรไพศาล โดยนายวิสูตร ธนชัยวัฒน์”

โอนเงินค่านั่งสือแล้ว โทรับแจ้งจะได้ MP 3

หนังสือ / CD จับใจ

อีกทางเลือก กรณีตัวแทนไม่ให้ความสะดวก

ธนาคาร	สาขา	อมทรัพย์เลขที่
กสิกรไทย	บางแค	053-2-13352-1
กรุงเทพ	บางแค	120-4-91552-2
กรุงไทย	บางแค	040-1-01272-7
กรุงศรีอยุธยา	เพชรเกษม 55	300-1-17888-8
ทหารไทย	พราณนก	019-2-44357-0
ไทยพาณิชย์	ซอยเพชรเกษม 69	112-2-04179-2
นครหลวงไทย	หนองแขม	075-2-16007-0
ธนาชาติ	เดอะมอลล์ บางแค	012-2-03500-4

www.soutpaisallaw.com

E-Mail : webmaster@soutpaisallaw.com

วิธีสั่งซื้อด่วน - ได้ดังใจ

1. ซื้อจากตัวแทน ซีอีดี ศูนย์หนังสือ
แพร่พิทยา ห้างร้าน / มาตรฐานทั่วไทย
2. online ไปรษณีย์ฯ ธนาคาร หรือ
ATM แล้ว FAX หรือโทรแจ้งการโอน / สั่งซื้อ
3. แบน ธนาชาติ สั่งจ่าย สุทรไพศาล
ระบุ ปท.ภาษีเจริญ พร้อมใบสั่งหรือบันทึก
4. ค่าส่งเล่มละ 20.- ถึง 3 เล่ม ฟรีค่าส่ง
5. ส่วนลดพิเศษ กรณีซื้อหลายเล่ม
6. สั่งทำเป็นของขวัญเชิญปรึกษา !

คำนำ

การศึกษากฎหมายจากคดีที่เกิดขึ้น มีการดำเนินคดีจนถึงคดีชั้นสู่ศาล ผ่านกระบวนการยุติธรรม ยุติตามวิธีพิจารณาความโดยศาลยุติธรรมได้อ่านคำพิพากษา ตัดสินคดีความ หากมีประเด็นเปิดช่วยให้ต่อสู้คดี จะนำคดีชั้นสู่ศาลอุทธรณ์ จนกระบวนการพิจารณาและศาลอุทธรณ์อ่านคำพิพากษาชี้ขาดและหากยังมีข้อต่อสู้ คู่ความสามารถนำคดีชั้นสู่ศาลฎีกา คำพิพากษาศาลฎีกาจึงเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจ คู่ความที่เก่งกาจ เขียวมยุรห์ เสียเชิง เสียชื่อ เสียหาดังอุทาหรณ์ที่ต้องศึกษาถึง คำพิพากษาศาลฎีกาประชุมใหญ่ยิ่งน่าศึกษา สำนักพิมพ์ได้รวบรวมจัดพิมพ์เป็น 3 เล่ม/ชุด ครอบคลุมฎีกาประชุมใหญ่ทุก ปี พ.ศ. ถึงปัจจุบัน

สื่อกฎหมาย ได้พัฒนาโดยถือท่านผู้ให้ - สอบ - ศึกษาทั่วไปเป็นที่ตั้ง ปัจจุบันพัฒนาเป็น 3 สื่อ คือ .-

- A. MP3 เสียงคำพิพากษาศาลฎีกา
- B. หนังสือกฎหมาย และ
- C. CD รวมกฎหมาย ระบบสมาชิกและไม่ต้องเป็นสมาชิก

ขอขอบคุณที่ใช้บริการสื่อวิชาการ ทุกข้อชี้แนะขอโน้มรับไว้ปรับปรุงสนอง การพัฒนาต่อไป

นายฐาน ธนชัยวิวัฒน์

ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ

โทร. 02-413-4349 (3 คู่สาย)

www.soutpaisallaw.com

English For Laws

ภาษาอังกฤษ : สำนักพิมพ์จัดเป็นประเภทที่ 3 ใน 5 ประเภท โดยที่สังคมโลกพัฒนาตลอด ความสำคัญของ “กฎหมาย” กับ “ภาษาอังกฤษ” จึงได้ลงตัวโดยสูตรไพศาลได้เผยแพร่ทั้งกฎหมายไทยเป็นภาษาอังกฤษ และกฎหมายสากลแปลภาษาไทย ใน “13 ชุด CD รวมกฎหมายไทย” ดังท้ายเล่มระบบสมาชิก หรือเฉพาะชุด

สื่อดังกล่าว : มี 3 สื่อที่สะดวกใช้นับแต่-

- MP3 กฎหมายสำเนียงอังกฤษ และอังกฤษสลับไทย
- หนังสือ ทั้งรัฐธรรมนูญ, 5 ประมวล และ พ.ร.บ. ต่าง ๆ
- CD ดังที่กล่าวฯ มีกฎหมายแปลกว่า 200 ฉบับ

ศึกษาฝึกฝน : จะใช้ 3 สื่อร่วมกับการศึกษา หรือศึกษาด้วยตัวเอง ยิงได้ 2 สื่อ 3 สื่อ ควบคู่กันสลับกันยังมีอานุภาพส่งผลสำเร็จ ยิ่งหมั่นทบทวน ยิ่งได้ใช้ ยิ่งคล่องสู่ความเป็นเลิศ โดดเด่น สนุกกับภาษา ผลการศึกษาของท่านสำเร็จผลประการใด มีข้อคิดเห็นแปลกต่างแปลกใจใด ๆ แนะนำเป็นประสบการณ์เป็นวิทยาทาน เล่าสู่กองบรรณาธิการจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

อนึ่ง กองบรรณาธิการมีผู้เชี่ยวชาญแปลด้านภาษาอังกฤษและภาษาต่าง ๆ หากสนใจยินดีแนะนำเป็นส่วนตัว

รชิตา ทิพย์โชติ

กองบรรณาธิการสูตรไพศาล

E-Mail : pigfat_1107@hotmail.com

สารบัญ

ดอกเบีย (สถาบันการเงิน – ธนาคาร) ฎีกาเรียง ปี พ.ศ. ๒๕๗๘ ถึงปัจจุบัน	หน้า
ฎ. ๖๒๒๘/๒๕๕๐ (การคิดดอกเบียผิดนัด)	๑
ฎ. ๕๕๓๒/๒๕๕๐ (ดอกเบียค้างชำระ)	๔
ฎ. ๕๔๘๐/๒๕๕๐ (ห้ามคิดดอกเบียเกินอัตรา)	๘
ฎ. ๔๐๔๔/๒๕๕๐ (ดอกเบียและส่วนลด)	๑๓
ฎ. ๔๖๔/๒๕๕๐ (ดอกเบียที่ค้างชำระ)	๑๘
ฎ. ๕๙๗๘/๒๕๕๙ (ห้ามไม่ให้ปล่อยเงินกู้ในระบบ)	๒๒
ฎ. ๓๓๗๕/๒๕๕๙ (ข้อตกลงเรื่องดอกเบีย)	๒๔
ฎ. ๒๗๖๐/๒๕๕๙ (ดอกเบียเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๒๗
ฎ. ๑๖๔๗/๒๕๕๙ (ดอกเบียจากการกู้ยืมเงินที่เกินอัตรา)	๓๐
ฎ. ๘๗๕/๒๕๕๙ (อัตราดอกเบียและส่วนลด)	๓๓
ฎ. ๕๗๐/๒๕๕๙ (ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา)	๓๗
ฎ. ๔๙๑๔ - ๔๙๑๕/๒๕๕๘ (ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา)	๔๐
ฎ. ๒๑๖๕/๒๕๕๘ (ดอกเบีย ต้นเงิน)	๔๒
ฎ. ๗๐๘/๒๕๕๘ (ดอกเบียและส่วนลด)	๔๕
ฎ. ๗๓๙๑/๒๕๕๗ (ดอกเบียเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๕๐
ฎ. ๒๖๕๔/๒๕๕๖ (อัตราดอกเบียเป็นโมฆะ)	๕๖
ฎ. ๑๖๘๐/๒๕๕๖ (ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา)	๖๑
ฎ. ๖๕๐๙/๒๕๕๕ (ดอกเบียเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๖๕
ฎ. ๕๖๖๙/๒๕๕๕ (ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา)	๗๑
ฎ. ๔๙๓๖/๒๕๕๕ (ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา)	๗๔
ฎ. ๔๓๗๒/๒๕๕๕ (ห้ามเรียกดอกเบียเกินอัตรา)	๗๗
ฎ. ๔๐๗๒/๒๕๕๕ (ดอกเบียตามประกาศธนาคาร)	๘๐
ฎ. ๓๕๒๔/๒๕๕๕ (การให้ค่าตอบแทนเพิ่มจากดอกเบีย)	๘๓

		หน้า
ฎ. ๒๙๘๙/๒๕๔๕	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๘๖
ฎ. ๒๑๖๗/๒๕๔๕	(ดอกเบี้ย ชำระหนี้ต้นเงิน)	๘๙
ฎ. ๑๙๖๑/๒๕๔๕	(ดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ย)	๙๑
ฎ. ๔๔๘/๒๕๔๕	(ดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ย)	๙๕
ฎ. ๙๕๗๑/๒๕๔๔	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๙๙
ฎ. ๘๗๔๙/๒๕๔๔	(ดอกเบี้ยและส่วนลด)	๑๐๒
ฎ. ๘๗๓๑/๒๕๔๔	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๐๕
ฎ. ๑๙๖๑/๒๕๔๔	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๐๘
ฎ. ๑๖๙๘/๒๕๔๔	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๑๒
ฎ. ๑๐๑/๒๕๔๔	(สมยอมชำระดอกเบี้ยเกินกว่าอัตรา)	๑๑๔
ฎ. ๗๓๑๒/๒๕๔๓	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๑๘
ฎ. ๓๐/๒๕๔๓	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๒๑
ฎ. ๙๖๐๖/๒๕๔๒	(ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๑๒๓
ฎ. ๖๕๒๕/๒๕๔๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๒๙
ฎ. ๗๑๔๑/๒๕๔๒	(ดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ย)	๑๓๔
ฎ. ๔๘๖๖/๒๕๔๒	(ดอกเบี้ย ทบต้น)	๑๓๖
ฎ. ๔๕๔๓/๒๕๔๒	(ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๑๔๒
ฎ. ๓๓๔๘/๒๕๔๒	(ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๑๔๔
ฎ. ๓๓๑๑/๒๕๔๒	(อัตราดอกเบี้ย เบี้ยปรับ)	๑๔๕
ฎ. ๒๑๖๑/๒๕๔๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๔๗
ฎ. ๑๘๔๗/๒๕๔๒	(ดอกเบี้ย ทบต้น)	๑๕๑
ฎ. ๗๓๒๘/๒๕๔๑	(ดอกเบี้ย เบี้ยปรับ)	๑๕๕
ฎ. ๖๘๖๙/๒๕๔๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๕๗
ฎ. ๒๙๗๗/๒๕๔๑	(ดอกเบี้ย ทบต้น)	๑๖๑
ฎ. ๙๕๖/๒๕๔๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๑๖๗
ฎ. ๕๔๑๖/๒๕๔๐	(ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๑๗๐
ฎ. ๕๒๙๑/๒๕๔๐	(ดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ย)	๑๗๗

	หน้า
ฎ. ๓๔๒/๒๕๕๐ (ดอกเบี๋ย ทบตัน)	๑๘๑
ฎ. ๖๔๕๗/๒๕๓๙ (ดอกเบี๋ย ทบตัน)	๑๘๑
ฎ. ๔๗๕๗/๒๕๓๙ (ค่าปรับ ไม่ใช้ดอกเบี๋ย)	๑๘๓
ฎ. ๒๖๕๕ - ๒๖๕๖/๒๕๓๙ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๑๘๖
ฎ. ๑๕๕๐/๒๕๓๙ (ดอกเบี๋ย เบี้ยปรับ)	๑๘๘
ฎ. ๗๙๐๘/๒๕๓๘ (ดอกเบี๋ยซ้อนดอกเบี๋ย)	๑๙๑
ฎ. ๗๖๔๙/๒๕๓๘ (ดอกเบี๋ยซ้อนดอกเบี๋ย)	๑๙๑
ฎ. ๖๐๙๒/๒๕๓๘ (ดอกเบี๋ย เบี้ยปรับ)	๑๙๔
ฎ. ๕๓๘๕/๒๕๓๘ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๑๙๙
ฎ. ๒๔๐๕/๒๕๓๘ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๐๕
ฎ. ๒๑๖๙/๒๕๓๘ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๐๘
ฎ. ๑๕๑๐/๒๕๓๘ (ดอกเบี๋ยของหนี้เงินระหว่างผิดนัด)	๒๐๙
ฎ. ๑๓๒๕/๒๕๓๘ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๑๑
ฎ. ๔๐๘/๒๕๓๘ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๑๓
ฎ. ๓๔๐๘/๒๕๓๗ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๑๔
ฎ. ๒๐๑๓/๒๕๓๗ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๑๖
ฎ. ๑๙๑๓/๒๕๓๗ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๑๙
ฎ. ๔๙๖/๒๕๓๗ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๒๑
ฎ. ๔๙๖๓/๒๕๓๖ (ดอกเบี๋ยค้างชำระ)	๒๒๓
ฎ. ๒๓๒๖/๒๕๓๖ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๒๕
ฎ. ๑๔๖๗/๒๕๓๖ (ดอกเบี๋ยของหนี้เงินระหว่างผิดนัด)	๒๒๗
ฎ. ๘๐๕/๒๕๓๖ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๒๙
ฎ. ๕๖๗/๒๕๓๖ (ดอกเบี๋ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๒๓๑
ฎ. ๓๘๓๔/๒๕๓๕ (ดอกเบี๋ยของหนี้เงินระหว่างผิดนัด)	๒๓๔
ฎ. ๒๕๗๗/๒๕๓๕ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๓๗
ฎ. ๙๖๖/๒๕๓๔ (ห้ามเรียกดอกเบี๋ยเกินอัตรา)	๒๔๐
ฎ. ๔๐๑๗/๒๕๓๔ (ดอกเบี๋ยค้างชำระ)	๒๔๒
ฎ. ๒๒๒๒/๒๕๓๔ (ดอกเบี๋ยค้างชำระ)	๒๔๗

หน้า

ฎ. ๕๗๘๒/๒๕๓๓	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๕๐
ฎ. ๓๒๓๖/๒๕๓๓	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๕๒
ฎ. ๓๖๑๓/๒๕๓๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๕๕
ฎ. ๒๓๓๓/๒๕๓๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๕๘
ฎ. ๑๘๐๔/๒๕๓๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๕๙
ฎ. ๑๓๔๕/๒๕๓๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๖๓
ฎ. ๔๑๙/๒๕๓๒	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๖๖
ฎ. ๕๐๔๓/๒๕๓๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๖๙
ฎ. ๓๔๒๘/๒๕๓๑	(ดอกเบี้ยมิได้กำหนดอัตรา)	๒๗๐
ฎ. ๑๒๓๓/๒๕๓๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๗๓
ฎ. ๙๙๙/๒๕๓๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๗๕
ฎ. ๔๐๑๐/๒๕๓๐	(ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน)	๒๗๗
ฎ. ๒๕๑๘/๒๕๓๐	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๗๙
ฎ. ๔๑๓๓/๒๕๒๙	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๘๑
ฎ. ๓๑๓๔/๒๕๒๙	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๘๒
ฎ. ๑๘๗๐/๒๕๒๗	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๘๓
ฎ. ๒๗๙/๒๕๒๗	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๘๔
ฎ. ๓๐๘๐/๒๕๒๕	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๘๕
ฎ. ๑๑๒๙/๒๕๒๔	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๘๕
ฎ. ๑๖๘๘/๒๕๒๓	(ดอกเบี้ยมิได้กำหนดอัตรา)	๒๘๕
ฎ. ๑๕๘๗/๒๕๒๓	(ดอกเบี้ยมิได้กำหนดอัตรา)	๒๘๖
ฎ. ๗๔๑/๒๕๒๓	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๘๗
ฎ. ๒๖๘๗/๒๕๒๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๘๘
ฎ. ๑๗๔๗/๒๕๒๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๘๙
ฎ. ๑๘๖๒/๒๕๑๘	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๘๙

		หน้า
ฎ. ๘๑๖/๒๕๑๘	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๐
ฎ. ๑๕๒๗/๒๕๑๗	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๙๐
ฎ. ๑๙๔๙/๒๕๑๖	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๙๑
ฎ.๑๙๗ - ๑๙๙/๒๕๑๕	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๑
ฎ.๘๐๘/๒๕๑๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๒
ฎ. ๖๕๘ - ๖๕๙/๒๕๑๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๒
ฎ. ๔๑๐/๒๕๑๐	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๔
ฎ. ๕๔๓/๒๕๑๐	(ดอกเบี้ยค้างชำระ)	๒๙๔
ฎ. ๔๑๐/๒๕๑๐	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๕
ฎ. ๑๒๖๐/๒๕๐๙	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๕
ฎ. ๑๖๓๓- ๑๖๓๔/๒๕๐๘๖๕๔	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๖
ฎ. ๗๓๐/๒๕๐๘	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๖
ฎ. ๑๙๕๑/๒๕๐๖	(การรณาคาวพาณิชย์)	๒๙๖
ฎ. ๑๙๑๓/๒๕๐๖	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๗
ฎ. ๘๐๔/๒๕๐๖	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๗
ฎ. ๑๓๔๓/๒๕๐๕	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๘
ฎ. ๑๒๙๑/๒๕๐๕	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๘
ฎ. ๖๕๐/๒๕๐๕	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๒๙๙
ฎ. ๑๒๒๒/๒๕๐๒	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๓๐๐
ฎ. ๑๑๗/๒๕๐๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๓๐๑
ฎ. ๗๐๘/๒๔๙๖	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๓๐๒
ฎ. ๘๐๓ - ๘๐๔/๒๔๙๑	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๓๐๓
ฎ. ๔๗๘/๒๔๘๘	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๓๐๕
ฎ. ๗๐๙/๒๔๘๔	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๓๐๗
ฎ. ๓๓๐/๒๔๘๐	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๓๐๘
ฎ. ๓๑๑/๒๔๗๘	(ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา)	๓๐๘

คำย่อในหนังสือเล่มนี้

ป.พ.พ.	หมายความว่าถึง	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ป.แพ่ง	หมายความว่าถึง	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ป.วิ.แพ่ง	หมายความว่าถึง	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ป.อาญา	หมายความว่าถึง	ประมวลกฎหมายอาญา
ป.วิ.อาญา	หมายความว่าถึง	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ป.ที่ดิน	หมายความว่าถึง	ประมวลกฎหมายที่ดิน
ป.	หมายความว่าถึง	ประมวลกฎหมาย
พ.ร.บ.	หมายความว่าถึง	พระราชบัญญัติ
พ.ร.ก.	หมายความว่าถึง	พระราชกำหนด
พ.ร.ฎ.	หมายความว่าถึง	พระราชกฤษฎีกา
รจ.	หมายความว่าถึง	ราชกิจจานุเบกษา
ปว.	หมายความว่าถึง	ประกาศของคณะปฏิวัติ
ฎ.	หมายความว่าถึง	คำพิพากษาศาลฎีกา

ฎ. ๖๒๒๘/๒๕๕๐

จำเลยทำสัญญากู้เงินจากโจทก์โดยมีข้อตกลงในสัญญาระบุว่า "ข้อ ๑ ผู้กู้ตกลงกู้และผู้ให้กู้ตกลงให้กู้เงินจำนวนทั้งสิ้น ๑๖๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนหกหมื่นบาทถ้วน) และในวันนี้ผู้กู้ได้รับเงินสดจำนวนดังกล่าวไว้เรียบร้อยแล้ว ข้อ ๒ ผู้กู้ตกลงส่งมอบเงินกู้ตามสัญญาในข้อ ๑ โดยไม่มีดอกเบี้ยให้ผู้ให้กู้ภายในระยะเวลาที่ผู้กู้ได้ขายที่ดินอันเป็นทรัพย์สินมรดกเฉพาะส่วนของผู้กู้ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๐๒๗ ระบุว่า เลขที่ดิน ๓๒๙ หน้าสำรวจที่ ๙๔๓ ตำบลบางแค (บางเชือกหนังฝั่งใต้) อำเภอภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามจำนวนที่ดินที่แบ่งแยกโดยประมาณ ๔ ไร่ ๑ งาน ๑๐ ตารางวา" แสดงว่าหนี้ตามสัญญาเงินได้เกิดขึ้นแล้วตามสัญญาข้อ ๑ ส่วนสัญญาข้อ ๒ เป็นข้อตกลงเกี่ยวกับกำหนดเวลาชำระหนี้อันเป็นเงื่อนไขเริ่มต้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๑ วรรคหนึ่ง แต่การกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ระบุไว้ในสัญญาข้อ ๒ ดังกล่าว ไม่เป็นการแน่ชัดว่าเมื่อมีการแบ่งแยกที่ดินเสร็จสิ้นแล้วจำเลยจะสามารถขายที่ดินได้หรือไม่ หรือจะขายที่ดินนั้นได้เมื่อใด เพราะเป็นเหตุการณ์ในอนาคตที่มีใช้ว่าจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่แท้กำหนดเวลาชำระหนี้โดยการกำหนดเงื่อนไขไว้เช่นนี้จึงไม่แน่นอน ผลเท่ากับเป็นหนี้ที่มีได้กำหนดเวลาชำระหนี้ ซึ่งเจ้านี้ย่อมเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๐๓ วรรคหนึ่ง

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน ๑๖๑,๘๖๖.๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๖ จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๑,๖๐๐ บาท

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

จำเลยฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีนี้จำเลยยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริง และผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้ แต่ปัญหาตามฎีกาของจำเลยทุกข้อล้วนเป็นข้อกฎหมาย

การที่ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริงตามคำร้องของจำเลย จึงเป็นการสังคดีโดยผิดหลงและเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ แต่เมื่อไม่มีผลต่อการวินิจฉัยคดีของศาลฎีกา จึงไม่จำเป็นต้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ จำเลยทำสัญญากู้เงินโจทก์ ๑๖๐,๐๐๐ บาท ตกลงว่าจะชำระเงินโดยไม่มีดอกเบียคืบเงินโจทก์ภายในระยะเวลาที่จำเลยขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๐๒๗ ตำบลบางแค (บางเชือกหนังฝั่งใต้) อำเภอภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เฉพาะส่วนที่เป็นมรดกแก่จำเลยได้เรียบร้อยแล้ว ที่ดินดังกล่าวเป็นทรัพย์มรดกของ นาง พ. ซึ่งเป็นมารดาของโจทก์ และจำเลย ภายหลังที่จำเลยทำสัญญากู้เงินโจทก์แล้ว ศาลฎีกามีคำพิพากษาตั้งโจทก์ จำเลยและนาย บ. เป็นผู้จัดการมรดกของนางพร้อมร่วมกัน และก่อนที่โจทก์จะฟ้องคดีนี้

โจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลแพ่งธนบุรีเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๙๕/๒๕๔๖ ขอให้บังคับจำเลยนำโฉนดที่ดินไปดำเนินการแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวร่วมกับโจทก์

คดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยข้อแรกว่า โจทก์จะฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบสัญญากู้เงินโดยจำเลยยังมิได้ขายที่ดินเฉพาะส่วนที่เป็นมรดกของจำเลยได้หรือไม่ เห็นว่า สัญญากู้เงินที่จำเลยทำไว้กับโจทก์ ข้อ ๑ มีข้อความว่า "ผู้กู้ตกลงกู้และผู้ให้กู้ตกลงให้กู้เงินจำนวนทั้งสิ้น ๑๖๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนหกหมื่นบาทถ้วน) และในวันนี้ผู้กู้ได้รับเงินสดจำนวนดังกล่าวไว้เรียบร้อยแล้ว" ข้อ ๒ มีข้อความว่า "ผู้กู้ตกลงส่งมอบเงินกู้ตามสัญญาในข้อ ๑ โดยไม่มีดอกเบียให้ผู้ให้กู้ภายในระยะเวลาที่ผู้กู้ได้ขายที่ดินอันเป็นทรัพย์มรดกเฉพาะส่วนของผู้กู้ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๐๒๗ ไร่ ๒ งาน เลขที่ดิน ๓๒๙ หน้าสำรวจที่ ๙๔๓ ตำบลบางแค (บางเชือกหนังฝั่งใต้) อำเภอภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามจำนวนที่ดินที่แบ่งแยกโดยประมาณ ๔ ไร่เรียบร้อยแล้ว" ดังนี้เห็นได้ว่า หนี้ตามสัญญากู้เงินดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้วตามสัญญาข้อ ๑ ส่วนสัญญาข้อ ๒ เป็นข้อตกลงเกี่ยวกับกำหนดเวลาชำระหนี้อันเป็นเงื่อนไขเริ่มต้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๑ วรรคหนึ่ง แต่การกำหนดเวลาชำระหนี้โดยมีเงื่อนไขให้จำเลยต้องขายที่ดินเฉพาะส่วนที่แบ่งแยกเป็นของจำเลยได้ก่อนตามที่ระบุไว้ในสัญญาข้อ ๒ ดังกล่าว ไม่เป็นการแน่ชัดว่าเมื่อมีการแบ่งแยกที่ดินเสร็จสิ้นแล้วจำเลยจะสามารถขายที่ดินได้หรือไม่ หรือจะขายที่ดินนั้นได้เมื่อใด เพราะเป็นเหตุการณ์ในอนาคตที่มีใช้ว่าจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่แท้ กำหนดเวลาชำระหนี้โดยการกำหนดเงื่อนไขไว้เช่นนี้จึงไม่แน่นอน ผลเท่ากับเป็นหนี้ที่มีได้กำหนดเวลาชำระหนี้ ซึ่งเจ้าหนี้ย่อมจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้โดยพลันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๓ วรรคหนึ่ง กรณีเป็นเรื่องที่คู่สัญญา

กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ไม่แน่นอน หากใช่เป็นการตีความให้ลูกหนี้ต้องเสียเปรียบดังที่จำเลยอ้างไม่
ดังนั้น แม้โจทก์และจำเลยจะยังมิได้แบ่งแยกที่ดินอันเป็นทรัพย์สินมรดก และจำเลยยังมิได้ขาย
ที่ดินส่วนที่เป็นมรดกของจำเลยก็ตาม โจทก์ก็พึงให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญากู้เงินได้..ฎีกาของ
จำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนปัญหาที่จำเลยฎีกาต่อไปว่า โจทก์ไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยจากจำเลย

เนื่องจากสัญญากู้เงินไม่มีข้อตกลงให้คิดดอกเบี้ยนั้น เห็นว่า เมื่อได้ความว่าก่อนฟ้อง
โจทก์ได้ทวงถามให้จำเลยชำระหนี้ แต่จำเลยไม่ชำระ จำเลยจึงตกเป็นผู้ผิดนัด โจทก์ย่อมมีสิทธิ
คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นการคิดดอกเบี้ยโดยผลของกฎหมาย
ไม่จำเป็นต้องมีข้อตกลงต่อกันไว้แต่อย่างใด ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย
ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ.

ธนบัตรไทย : มูลค่า ๒๐ บาท (หมายเหตุ : ภาพธนบัตรไม่เกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้)

ฎ.๕๕๓๒/๒๕๕๐

ป.พ.พ.

มาตรา ๑๙๓/๓๐, ๑๙๓/๑๑, ๖๕๕

สัญญาข้อ ๘ ที่ว่า “เมื่อสัญญานี้ครบกำหนดหากผู้ให้กู้หรือผู้กู้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้บอกเลิกสัญญา ให้ถือว่าสัญญานับนี้มีผลใช้บังคับต่อไปอีกคราวละ ๑ ปี ตลอดไป โดยมีเงื่อนไขและข้อตกลงคงเดิมทุกประการจนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสัญญา...” มีผลเพียงว่าเมื่ออายุสัญญาเป็นอันต่อออกไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้แล้ว กำหนดเวลาที่จำเลยต้องชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปี ก็ขยายตามไปด้วย กำหนดเวลาชำระหนี้ซึ่งทำให้โจทก์อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเปลี่ยนแปลงไปเฉพาะเวลาขณะเริ่มนับอายุความ ส่วนอายุความมิได้เปลี่ยนแปลงไปโดยข้อสัญญาดังกล่าว จึงมิใช่เป็นการขยายอายุความ

ข้อตกลงตามสัญญากู้กรุงไทยธนวัฏที่ให้โจทก์มีสิทธิหักชำระหนี้จากเงินเดือนที่นายจ้างของจำเลยโอนเข้าบัญชี ไม่มีผลทำให้เงินที่จำเลยเบิกถอนจากบัญชีกลายเป็นเงินที่โจทก์ได้ทอดรองจ่าย ส่วนบัตรกรุงไทยเอทีเอ็มที่โจทก์ออกให้แก่จำเลย ก็เพื่อความสะดวกในการเบิกถอนเงิน ซึ่งหากจำเลยมีเงินฝากอยู่ในบัญชีเกินจำนวนที่เบิกถอน ก็เป็นการเบิกถอนเงินฝาก แต่หากจำเลยไม่มีเงินฝากอยู่ในบัญชี เงินที่เบิกถอนไปก็เป็นเงินกู้ที่ตกลงไว้กับโจทก์นั่นเอง สิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้รับผิดชอบตามสัญญากู้ที่ทำขึ้นเช่นนี้กฎหมายมิได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๓๐

สัญญากู้กรุงไทยธนวัฏไม่มีข้อตกลงที่ให้โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระได้ การที่โจทก์นำหนี้ที่รวมดอกเบี้ยอยู่ด้วยมาเป็นต้นเงินในการคิดดอกเบี้ยต่อไป ย่อมมีผลเป็นการคิดดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระ จึงฝ่าฝืนข้อห้ามตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๕ วรรคหนึ่ง

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเป็นพนักงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๖ จำเลยขอใช้บริการสินเชื่อและทำสัญญากู้กรุงไทยธนวัฏกับโจทก์ เพื่อเบิกเงินเกินบัญชีออมทรัพย์ของจำเลยเป็นเงิน ๗๑,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๘ ต่อปี ชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน กำหนดชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปี หลังจากทำสัญญาสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดกระบี่โอนเงินเดือนของจำเลยเข้าบัญชีออมทรัพย์และจำเลยเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวหลายครั้งปรากฏว่าตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๑ เงินในบัญชีออมทรัพย์ของจำเลยมีไม่พอชำระดอกเบี้ย ทำให้

โจทก์ไม่สามารถหักชำระหนี้ตามข้อตกลงได้ โจทก์จึงนำเงินต้น ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ จำนวน ๗๐,๗๗๒.๖๕ บาท มาเป็นต้นเงินในการคิดดอกเบี้ยผิบนับแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ ถึงวันฟ้องเป็นเวลา ๕ ปีเศษ โจทก์ขอคิดเพียง ๕ ปี เป็นเงินดอกเบี้ย ๕๒,๕๓๑.๑๘ บาท โจทก์ทวงถามให้จำเลยชำระหนี้แล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน ๑๒๓,๓๐๓.๘๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๗๐,๗๗๒.๖๕ บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การว่า สัญญากู้ตามฟ้อง ข้อ ๘ เป็นข้อสัญญาที่ขยายอายุความขัดต่อกฎหมายไม่มีผลบังคับ อายุความจึงเริ่มต้นนับเมื่อครบกำหนด ๑ ปี นับแต่วันทำสัญญา คือวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๗ หนี้ตามฟ้องเกิดจากการทวงจ่ายเงินให้จำเลย โดยโจทก์รับดูแลหรือรับทำการงาน แล้วฟ้องเรียกเอาสินจ้างพร้อมเงินทวงคืน ซึ่งมีกำหนดอายุความ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๔ (๗) โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ คดีโจทก์จึงขาดอายุความ สัญญากู้ตามฟ้องมีข้อตกลงในข้อ ๗ ว่า หากจำเลยผิดนัดข้อใดข้อหนึ่งให้ถือว่าผิดนัดทั้งหมด โจทก์ฟ้องอ้างว่าจำเลยผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ เมื่อนับอายุความตั้งแต่จำเลยผิดนัดคดีก็ขาดอายุความเช่นกัน ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน ๑๒๓,๓๐๓.๘๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๗๐,๗๗๒.๖๕ บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๒,๐๐๐ บาท

จำเลยอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยเป็นพนักงานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๖ จำเลยขอใช้บริการสินเชื่อและทำสัญญากู้กรุงไทยธนวัฏกับโจทก์ เพื่อเบิกเงินจากบัญชีออมทรัพย์ของจำเลยเป็นเงิน ๗๑,๐๐๐ บาท ยอมเสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๘ ต่อปี ชำระดอกเบี้ยเป็นรายเดือน ภายในวันสิ้นสุดของเดือน กำหนดชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปี จำเลยมีสิทธิเบิกเงินในวงเงินที่กู้ตามจำนวนและเวลาที่จำเลยต้องการ โดยยอมให้โจทก์หักชำระหนี้จากเงินเดือนที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดกระบี่โอนเข้าบัญชีออมทรัพย์ของจำเลยตามสัญญากู้กรุงไทยธนวัฏเอกสารหมายเลข จ.๖ หลังจากทำสัญญาจำเลยเบิกถอนเงินจากบัญชีหลายครั้ง และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดกระบี่โอนเงินเดือนเข้าบัญชี

ออมทรัพย์ของจำเลยครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๑ โจทก์หักชำระหนี้แล้ว ปรากฏว่าในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ จำเลยเป็นหนี้ตามบัญชีจำนวน ๗๐,๗๗๒.๖๕ บาท ตามรายการคำนวณยอดหนี้สินเชื่อและรายการบัญชีเอกสารหมายเลข จ.๙ มีปัญหาวินิจฉัยตาม อุดมการณ์ของจำเลย ว่า คดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ จำเลยอุดมการณ์ประการแรกว่า สัญญากู้ กรุงไทยธนวัฏ เอกสารหมายเลข จ.๖ ข้อ ๔ มีเงื่อนไขให้ต่อสัญญาออกไปอีกคราวละ ๑ ปี เป็นการขยายอายุความซึ่งไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย เมื่อมีข้อตกลงให้จำเลยชำระหนี้ให้เสร็จสิ้น ภายใน ๑ ปี นับแต่วันทำสัญญา อายุความจึงต้องเริ่มนับเมื่อครบกำหนด ๑ ปี คือวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๗ ซึ่งโจทก์อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป เห็นว่า สัญญาข้อ ๔ มีข้อความว่า “เมื่อสัญญานี้ครบกำหนดหากผู้ให้กู้หรือผู้กู้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้บอกเลิกสัญญา ให้ถือว่าสัญญานับนี้มีผลใช้บังคับต่อไปอีกคราวละ ๑ ปี ตลอดไป โดยมีเงื่อนไขและ ข้อตกลงคงเดิมทุกประการจนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะบอกเลิกสัญญา...” ข้อสัญญาดังกล่าวมีผล เพียงว่า เมื่ออายุสัญญาเป็นอันต่อออกไปตามเงื่อนไขที่ระบุไว้แล้ว กำหนดเวลาที่จำเลยต้อง ชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปี ก็ขยายตามไปด้วย กำหนดเวลาชำระหนี้ซึ่งทำให้โจทก์อาจ บังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไปกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเปลี่ยนแปลงไป เฉพาะเวลาขณะเริ่มนับอายุความ ส่วนอายุความมิได้เปลี่ยนแปลงไปโดยข้อสัญญาดังกล่าวแต่ อย่างใดกรณีหาใช่เป็นการขยายอายุความซึ่งไม่มีผลบังคับตามกฎหมายไม่ จึงไม่อาจเริ่มนับ อายุความตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๓๗ ดังที่จำเลยอ้าง ที่จำเลยอุดมการณ์ต่อไปว่า สัญญากู้ กรุงไทยธนวัฏเอกสารหมายเลข จ.๖ มีข้อตกลงพิเศษต่างจากสัญญากู้ยืมเงินทั่วไป โจทก์มีสิทธิหัก ชำระหนี้จากเงินเดือนที่นายจ้างของจำเลยโอนเข้าบัญชี และโจทก์เรียกเก็บค่าธรรมเนียมบัตร กรุงไทยเอทีเอ็มจากจำเลยเป็นรายปีฟ้องโจทก์เป็นการฟ้องเรียกเงินที่โจทก์ได้ออกทดรองจ่ายซึ่ง มีอายุความ ๒ ปี จำเลยผิมนัดตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๑ ถือว่าผิมนัดทุกงวดตามสัญญา ข้อ ๗ โจทก์ฟ้องคดีเมื่อปี ๒๕๔๗ จึงขาดอายุความแล้วนั้น เห็นว่า ข้อตกลงที่ให้โจทก์มีสิทธิ หักชำระหนี้จากเงินเดือนที่นายจ้างของจำเลยโอนเข้าบัญชี ไม่มีผลทำให้เงินที่จำเลยเบิกถอน จากบัญชีกลายเป็นเงินที่โจทก์ได้ออกทดรองจ่าย ส่วนบัตรกรุงไทยเอทีเอ็มที่โจทก์ออกให้แก่ จำเลยนั้น ก็เพื่อความสะดวกในการเบิกถอนเงิน โดยจำเลยอาจใช้บัตรดังกล่าวเบิกถอนเงิน จากเครื่องถอนเงินอัตโนมัติของโจทก์หรือของธนาคารอื่นที่มีข้อตกลงกับโจทก์ ซึ่งหากจำเลยมี เงินฝากอยู่ในบัญชีเกินจำนวนที่เบิกถอน ก็เป็นการเบิกถอนเงินฝาก แต่หากจำเลยไม่มีเงินฝาก อยู่ในบัญชี เงินที่เบิกถอนไปก็เป็นเงินกู้ที่ตกลงไว้กับโจทก์นั่นเอง สิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้รับผิดชอบ

ตามสัญญาที่ทำขึ้นเช่นนี้กฎหมายมิได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๐ ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น อย่างไรก็ดีตาม สัญญากรุงไทยธนวิญ เอกสารหมายเลข จ.๖ ไม่มีข้อตกลงที่ให้โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระได้ และปรากฏตามรายการคำนวณยอดหนี้สินเชื่อและรายการบัญชีเอกสารหมายเลข จ.๙ ว่า ยอดหนี้ตามบัญชี ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ จำนวน ๗๐,๗๗๒.๖๕ บาท เป็นจำนวนเงินที่รวมดอกเบี้ยอยู่ด้วย การที่โจทก์นำเงินจำนวนดังกล่าวมาเป็นต้นเงินในการคิดดอกเบี้ยต่อไป ย่อมมีผลเป็นการคิดดอกเบี้ยในดอกเบี้ยที่ค้างชำระ ซึ่งฝ่าฝืนต่อข้อห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๕ วรรคหนึ่ง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบในหนี้เงินต้น ๗๐,๗๗๒.๖๕ บาท พร้อมดอกเบี้ย จึงไม่ถูกต้องแต่โจทก์มิได้นำสืบให้เห็นว่าเงินต้นที่ถูกต้องมีจำนวนเท่าใด ตามรายการคำนวณยอดหนี้สินเชื่อและรายการบัญชีเอกสารหมายเลข จ.๙ คงมีเพียงรายการที่แสดงจำนวนหนี้นับแต่เดือนมกราคม ๒๕๔๐ เป็นต้นมาเท่านั้น ทั้งมิได้แยกแยะให้เห็นได้ว่ามีเงินต้นค้างชำระเท่าใดในแต่ละเดือน รายการที่แสดงไว้ในแต่ละเดือนเป็นยอดเงินที่รวมดอกเบี้ยไว้แล้วทั้งสิ้น เมื่อไม่อาจทราบจำนวนเงินต้นค้างชำระที่ถูกต้องจากพยานเอกสารดังกล่าว จึงไม่อาจพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบต่อโจทก์ในชั้นนี้ได้ การคิดดอกเบี้ยฝ่าฝืนต่อข้อห้ามตามกฎหมายเป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จำเลยมิได้ยกขึ้นอ้าง ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบมาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๗ แต่รูปคดีมีเหตุสมควรไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะนำคดีมาฟ้องใหม่ภายในกำหนดอายุความ"

พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ แต่ไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะนำคดีมาฟ้องใหม่ภายในกำหนดอายุความ ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นและชั้นนี้ให้เป็นพับ

ฎ.๕๔๘๐/๒๕๕๐

ป.พ.พ.

มาตรา ๒๒๔, ๔๐๗, ๖๕๔

พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๐๕

มาตรา ๑๔

แม้ว่าโจทก์เป็นธนาคารพาณิชย์ในการคิดอัตราดอกเบี้ยไม่ได้อยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๔ แต่การคิดดอกเบี้ยของโจทก์ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติของ พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์ฯ มาตรา ๑๔ ซึ่งกำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด โจทก์จึงได้ออกประกาศอัตราดอกเบี้ยและส่วนลดมาใช้บังคับ กรณีของจำเลยอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินไปจากโจทก์นั้นเป็นอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อทางทองเพื่อที่อยู่อาศัยซึ่งโจทก์เรียกเก็บได้เพียงร้อยละ ๑๓.๗๕ ต่อปี ตามประกาศของธนาคารโจทก์ ข้อ ๒.๑.๑ เท่านั้น ส่วนอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๙ ต่อปี ที่โจทก์ระบุไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ข้อ ๒ นั้น เป็นอัตราดอกเบี้ยผิดนัดที่ระบุไว้ตอนท้ายของเอกสารต่างหาก และยิ่งไปกว่านั้นยังปรากฏว่าโจทก์ได้ปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยหลายครั้งหลายอัตราตามตารางรายละเอียดการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย ซึ่งโจทก์คิดจากจำเลยมีบางรายการในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปีบ้าง ร้อยละ ๑๙.๕๐ ต่อปีบ้าง และร้อยละ ๒๔ ต่อปีก็มี ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตอีกต่างหาก จึงเป็นการเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย และประกาศของธนาคารโจทก์เอง อันเป็นการขัดต่อ พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราฯ ดังนั้นเงินส่วนดอกเบี้ยดังกล่าวจึงตกเป็นโมฆะทั้งหมด แต่เนื่องจากเป็นหนี้เงินซึ่งตาม ป.พ.พ.มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดได้ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

โจทก์เป็นผู้ประกอบการธนาคารพาณิชย์ที่จะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ฯ ประกอบกับประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและประกาศของธนาคารโจทก์ ทำให้โจทก์จำเป็นต้องทราบรายละเอียดหลักเกณฑ์การเรียกดอกเบี้ยเป็นอย่างดี ส่วนจำเลยซึ่งเป็นลูกค้าของโจทก์ โดยสภาพและตามจำนวนไม่ปรากฏเหตุผลที่แสดงว่าจำเลยจะทราบถึงหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและประกาศของธนาคารโจทก์แต่อย่างใด ดังนั้น จำพึงแต่การที่จำเลยนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์เพราะตนเป็นหนี้แล้วโจทก์นำไปจัดการหักชำระหนี้ต่าง ๆ ตามจำนวนหนี้ที่โจทก์คิดคำนวณขึ้นมาเอง ประกอบกับโจทก์เป็นสถาบันการเงินที่ประกอบการธนาคารพาณิชย์อันเป็นกิจการซึ่งเป็นที่เชื่อถือของประชาชนย่อมมีเหตุทำให้

จำเลยเข้าใจและเชื่อว่าโจทก์คิดดอกเบี้ยถูกต้องแล้ว กรณีจึงถือไม่ได้ว่าจำเลยชำระหนี้ที่คิดคำนวณไม่ถูกต้องไปนั้นโดยจงใจฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นการกระทำอันใดตามอำเภอใจเสมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้โดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องชำระอันจะเป็นเหตุให้จำเลยไม่มีสิทธิจะได้รับทรัพย์สินคืนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๐๗ ฉะนั้นเมื่อข้อสัญญาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยของโจทก์ตกเป็นโมฆะแล้วก็เท่ากับสัญญากู้ยืมเงินมิได้มีการตกลงเรื่องดอกเบี้ยกันไว้ อันเป็นเหตุให้โจทก์ไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยก่อนผิन्दและไม้อาจนำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วไปหักออกจากดอกเบี้ยที่โจทก์ไม่มีสิทธิคิดได้ จึงต้องนำเงินที่จำเลยชำระหนี้ไปชำระต้นเงินทั้งหมด

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน ๑๓,๒๒๐.๙๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๙,๕๗๑.๓๕ บาท นับถัดจากวันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยไม่ชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินของและทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์จนครบ

จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง จำเลยได้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ครบถ้วนแล้ว ผู้บอกกล่าวบังคับจำนองไม่มีอำนาจบอกกล่าวบังคับจำนอง หนังสือบอกกล่าวบังคับจำนองไม่ได้ให้ระยะเวลาแก่จำเลยชำระหนี้ในเวลาอันควรไม่ชอบด้วยกฎหมายโจทก์คิดดอกเบี้ยไม่ถูกต้องและคดีโจทก์ขาดอายุความฟ้องร้อง ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน ๑๓,๒๒๐.๙๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๙,๕๗๑.๓๕ บาท นับถัดจากวันฟ้องไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระหรือชำระไม่ครบ ให้ยึดห้องชุดเลขที่ ๔๑/๒๓๕ ชั้นที่ ๗ อาคารเลขที่ ๑ ชื่ออาคารชุด “เค.ลาย แมนชั่น” บนที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๐๐๐ ตำบลบางกระสอ (บางซื่อ) อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรีพร้อมอุปกรณ์เครื่องใช้ติดตั้งกับอาคารชุดดังกล่าวออกขายทอดตลาดชำระหนี้ให้โจทก์จนครบถ้วน หากไม่พอให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน

จำเลยอุทธรณ์

ระหว่างอุทธรณ์ บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพชรบุรี จำกัด ยื่นคำร้องขอเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต

ศาลอุทธรณ์พิพากษาลับ ให้ยกฟ้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “คดีนี้ทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาจำนวน ๑๓,๒๒๐.๙๘ บาท ซึ่งไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔ วรรคหนึ่ง โจทก์คงฎีกาได้เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ศาลฎีกาจำต้องถือข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยจากพยานหลักฐานในสำนวน ซึ่งศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ จำเลยได้ทำสัญญากู้เงินไปจากโจทก์สาขาวงเวียนใหญ่ จำนวน ๒๗๕,๐๐๐ บาท ตกลงให้ดอกเบี่ยร้อยละ ๑๙ ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราสูงสุดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย โดยจำเลยได้จดทะเบียนจำนองห้องชุดเลขที่ ๔๑/๒๓๕ ชั้นที่ ๗ อาคารเลขที่ ๑ ชื่ออาคารชุด “เค.ลาย แมนชั่น” ทะเบียนอาคารชุดเลขที่ ๑/๒๕๓๕ ตั้งอยู่บนที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๐๐๐ ตำบลบางกระสอบ (บางชื่อ) อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ต่อมาจำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ โดยชำระครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๑ จำนวน ๓,๕๐๐ บาท มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ประการแรกว่า ดอกเบี่ยตามฟ้องของโจทก์ตกเป็นโมฆะหรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่า การคิดดอกเบี่ยของโจทก์ตามฟ้องไม่เป็นโมฆะ เพราะโจทก์เป็นสถาบันการเงินจึงต้องใช้พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ.๒๕๒๓ มาใช้บังคับซึ่งให้สิทธิสถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปีได้ แต่ไม่ให้เกินกว่าอัตราสูงสุดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย การคิดดอกเบี่ยของโจทก์จึงหาเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.๒๔๗๕ แต่อย่างใดไม่ เห็นว่า แม้ว่าโจทก์เป็นธนาคารพาณิชย์ในการคิดอัตราดอกเบี้ยไม่ได้อยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ แต่การคิดดอกเบี่ยของโจทก์ต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งกำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยออกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด โจทก์จึงได้ออกประกาศอัตราดอกเบี้ยและส่วนลดมาใช้บังคับ กรณีของจำเลยอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่จำเลยทำสัญญากู้ยืมเงินไปจากโจทก์นั้นเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อชฎาของเพื่อที่อยู่อาศัยซึ่งโจทก์เรียกเก็บได้เพียงร้อยละ ๑๓.๗๕ ต่อปี ตามประกาศของธนาคารโจทก์ ข้อ ๒.๑.๑ เท่านั้น ส่วนอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๙ ต่อปี ที่โจทก์ระบุไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ข้อ ๒ นั้นเป็นอัตราดอกเบี้ยผิดนัดที่ระบุไว้ตอนท้ายของเอกสารต่างหาก และยิ่งไปกว่านั้นยังปรากฏว่าโจทก์ได้ปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยหลายครั้ง

หลายอัตราตามตารางรายละเอียดการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย ซึ่งโจทก์คิดจากจำเลยมีบางรายการในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปีบ้าง ร้อยละ ๑๙.๕๐ ต่อปีบ้างและร้อยละ ๒๔ ต่อปีก็มี ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยบัตรเครดิตอีกต่างหาก จึงเป็นการเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย และประกาศของธนาคารโจทก์เอง อันเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.๒๔๗๕ ดังนั้น เงินส่วนดอกเบี้ยดังกล่าวจึงตกเป็นโมฆะทั้งหมด แต่เนื่องจากเป็นหนี้เงินซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดได้ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี โจทก์ทวงถามให้จำเลยชำระหนี้ภายในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๓ จำเลยได้รับหนังสือแล้วแต่ไม่ชำระหนี้ในวันดังกล่าว จำเลยจึงตกเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป โจทก์ก็มีสิทธิเรียกให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

คดีมีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ต่อไปว่า การที่จำเลยชำระหนี้ไปในมูลหนี้ที่ไม่ต้องชำระหรือไม่ต้องรับผิดนั้น จำเลยทั้งสองมีสิทธิที่จะเรียกเงินจำนวนดังกล่าวคืนหรือไม่ เห็นว่า โจทก์เป็นผู้ประกอบการธนาคารพาณิชย์ที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๐๕ ประกอบกับประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและประกาศของธนาคารโจทก์ ทำให้โจทก์จำเป็นต้องทราบรายละเอียดหลักเกณฑ์การเรียกดอกเบี้ยเป็นอย่างดี ส่วนจำเลยซึ่งเป็นลูกค้ายของโจทก์ โดยสภาพและตามสำนวนไม่ปรากฏเหตุผลที่แสดงว่าจำเลยจะทราบถึงหลักเกณฑ์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและประกาศของธนาคารโจทก์แต่อย่างใด ดังนั้น ถ้าฟังแต่การที่จำเลยนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์เพราะตนเป็นหนี้แล้ว โจทก์นำไปจัดการหักชำระหนี้ต่างๆ ตามจำนวนหนี้ที่โจทก์คิดคำนวณขึ้นมาเอง ประกอบกับโจทก์เป็นสถาบันการเงินที่ประกอบการธนาคารพาณิชย์อันเป็นกิจการซึ่งเป็นที่เชื่อถือของประชาชน ย่อมมีเหตุทำให้จำเลยเข้าใจและเชื่อว่าโจทก์คิดดอกเบี้ยถูกต้องแล้ว กรณีจึงถือไม่ได้ว่าจำเลยชำระหนี้ที่คิดคำนวณไม่ถูกต้องไปนั้นโดยจงใจฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นการกระทำอันใดตามอำเภอใจเสมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้โดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องชำระอันจะเป็นเหตุให้จำเลยไม่มีสิทธิจะได้รับทรัพย์นั้นคืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๐๗ ฉะนั้น เมื่อข้อสัญญาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยของโจทก์ตกเป็นโมฆะแล้วก็เท่ากับสัญญากู้ยืมเงินมิได้มีการตกลงเรื่องดอกเบี้ยกันไว้

อันเป็นเหตุให้โจทก์ไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยก่อนผิคนัดและไม่อาจนำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วไปหักออกจากดอกเบี้ยที่โจทก์ไม่มีสิทธิคิดได้ จึงต้องนำเงินที่จำเลยชำระหนี้ไปชำระต้นเงินทั้งหมด ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้นบางส่วน

อนึ่ง ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพชรบุรี จำกัด ผู้ร้องเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์นั้น เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ภายหลังศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับอุทธรณ์ คดีจึงอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพชรบุรี จำกัด ผู้ร้องเข้ามาเป็นคู่ความแทนโจทก์ได้ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบ ให้ยกคำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพชรบุรี จำกัด เข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์ แต่เมื่อคดีนี้มาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาและข้อเท็จจริงปรากฏจากคำร้องของผู้ร้องว่า โจทก์ได้โอนขายสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้เป็นสินทรัพย์ด้วยคุณภาพให้แก่ผู้ร้อง ซึ่งในจำนวนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพทั้งหมดดังกล่าวมีหนี้ของจำเลยรวมอยู่ด้วย ผู้ร้องจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ได้ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๗ ศาลฎีกาจึงมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ได้ตามคำร้อง”

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้นำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วทั้งหมดตามบัญชีเงินให้กู้ นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญากู้ยืมเงิน (๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖) ไปหักออกจากต้นเงินจำนวน ๒๗๕,๐๐๐ บาท เสียก่อน เมื่อเหลือต้นเงินจำนวนเท่าใดให้จำเลยชำระต้นเงินคงเหลือจำนวนดังกล่าวพร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

(ม.ล.ฤทธิเทพ เทวกุล - สบโชค สุขารมณ - มนตรี ยอดปัญญา)

ฎ.๔๐๔๔/๒๕๕๐

ป.พ.พ.

มาตรา ๑๗๒, ๒๒๔

ป.วิ.พ.

มาตรา ๑๔๒(๕), ๒๔๖, ๒๔๗

พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๐๕

มาตรา ๑๔

พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.๒๔๗๕

มาตรา ๓

แม้ตามสัญญากู้เงินมีข้อความว่า จำเลยยอมเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่กู้ให้แก่ธนาคาร ก. ในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี นับแต่วันทำสัญญาเป็นต้นไป และยอมให้ธนาคารเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยใหม่ได้ตามแต่ธนาคารจะเห็นสมควรแต่ทั้งนี้จะต้องไม่เกินกว่าอัตราสูงสุดตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกเก็บจากผู้กู้ยืมได้ และตามสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันจะระบุว่า จำเลยยอมเสียดอกเบี้ยให้แก่ผู้รับจำนองในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี ไว้เช่นกันก็ตาม แต่อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในสัญญาดังกล่าวนั้น เป็นอัตราดอกเบี้ยกรณีลูกค้าผิดนัดหรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขไม่ใช่อัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้าทั่วไปไปที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ประกาศเรียกเก็บได้ เมื่อประกาศธนาคาร ก. ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ซึ่งใช้บังคับขณะทำสัญญากู้เงินและสัญญาจำนองระหว่างธนาคารกับจำเลย กำหนดให้ธนาคารเรียกเก็บดอกเบี้ยและส่วนลดในกรณีลูกค้าปฏิบัติผิดเงื่อนไขในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี และเรียกเก็บจากลูกค้าทั่วไปทุกประเภทและไม่ผิดเงื่อนไขในการผ่อนชำระในอัตราที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยชั้นดี (MRR) คืออัตราร้อยละ ๑๔.๕๐ ต่อปี บวกร้อยละ ๒ ต่อปี รวมเป็นอัตราร้อยละ ๑๖.๕๐ ต่อปี การที่ธนาคารกำหนดดอกเบี้ยที่จะเรียกจากจำเลยในสัญญากู้เงินและสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญาจำนองไว้ในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ให้เรียกเก็บกรณีลูกค้าผิดเงื่อนไขในการผ่อนชำระ โดยจำเลยยังไม่ได้ปฏิบัติผิดเงื่อนไขหรือผิดสัญญา มิใช่อัตราดอกเบี้ยทั่วไปที่จะเรียกเก็บจากลูกค้านับแต่วันทำสัญญาเช่นนี้จึงเป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าประกาศของธนาคาร ก. ไม่เป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด อันเป็นการต้องห้ามตาม พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ฯ มาตรา ๑๔ (๒) ประกอบ พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา มาตรา ๓ (ก) การกำหนดดอกเบี้ยดังกล่าวจึงตกเป็นโมฆะ

แม้ความเป็นจริงธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากจำเลยภายหลังทำสัญญาในบางช่วงไม่ถึงอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี ตามที่ระบุไว้ในสัญญากู้เงินและหนังสือสัญญาจำนองก็ตาม ก็ไม่อาจ

ทำให้ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยที่ตกเป็นโมฆะกลับเป็นข้อตกลงที่สมบูรณ์ขึ้นมาได้ ธนาคาร ก. จึงไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินและหนังสือสัญญาจำนองได้ แต่เนื่องจากหนึ่งดังกล่าวเป็นหนี้เงินซึ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดได้ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เมื่อโจทก์รับซื้อและรับโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพจากธนาคาร ก. โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้ตามสัญญากู้เงินและหนังสือสัญญาจำนองพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

เมื่อข้อสัญญาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยระหว่างธนาคาร ก. กับจำเลยตกเป็นโมฆะ โจทก์ในฐานะผู้รับโอนสิทธิจากธนาคาร ก. จึงไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยก่อนผิดนัดและไม่อาจนำเงินที่จำเลยชำระมาแล้วไปหักออกจากดอกเบี้ยที่โจทก์ไม่มีสิทธิคิดได้จึงต้องนำไปชำระต้นเงินทั้งหมด ส่วนวันผิดนัดที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด เห็นว่า จำเลยต้องชำระหนี้แก่ธนาคารเป็นรายเดือนภายในวันสิ้นเดือนของทุกเดือน และตามคำฟ้องโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยชำระหนี้ครั้งสุดท้ายเดือนตุลาคม ๒๕๔๑ หลังจากนั้นไม่ชำระ ถือว่าจำเลยผิดนัดชำระหนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๑ เป็นต้นไปซึ่งย่อมหมายความว่า จำเลยจะผิดนัดไม่ชำระหนี้ของงวดเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๑ ต่อมาเมื่อพ้นกำหนดวันสิ้นเดือนของเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๑ ไปแล้ว คือตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไปซึ่งปัญหาว่าจำเลยจะต้องรับผิดชอบตรงตามคำฟ้องและตามกฎหมายเพียงใดนั้นเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จำเลยมิได้อุทธรณ์ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบด้วยมาตรา ๒๔๖, ๒๔๗

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน ๕๑๐,๒๖๒.๔๗ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๒๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๒๔๐,๕๓๖.๑๒ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ หากจำเลยไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนให้ยึดทรัพย์สินที่จำนองและทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ

จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วนับแต่วันกู้ยืมถึงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๐ หักออกจากต้นเงิน ๒๕๐,๐๐๐ บาท เมื่อเหลือต้นเงินจำนวนเท่าใดให้จำเลยชำระต้นเงินคงเหลือจำนวนดังกล่าว พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ ๒๒

เมษายน ๒๕๔๐ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์โดยให้นำเงินที่จำเลยชำระตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๐ ถึงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๒ มาชำระดอกเบี้ยก่อน หากมีเงินเหลือให้นำไปชำระต้นเงิน หากจำเลยไม่ชำระให้ครบถ้วน ให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๙๖๙๕ ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล รวมทั้งทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า การกำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๙ ต่อปี ในสัญญากู้ยืมเงินเป็นโมฆะหรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า ข้อตกลงเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ไม่เป็นโมฆะ โจทก์จึงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี หรือตามอัตราที่เปลี่ยนแปลงตามฟ้องที่ศาลชั้นต้นลดดอกเบี้ยเหลือเพียงอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่า แม้ตามสัญญากู้เงิน ข้อ ๒ มีข้อความว่า จำเลยยอมเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่กู้ให้แก่ธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี นับแต่วันทำสัญญาเป็นต้นไป และยอมให้ธนาคารเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยใหม่ได้ตามแต่ธนาคารจะเห็นสมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าอัตราสูงสุดตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์พึงเรียกเก็บจากผู้กู้ยืมได้ และตามสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันจะระบุว่า จำเลยยอมเสียดอกเบี้ยให้แก่ผู้รับจำนองในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี ไว้เช่นกันก็ตาม แต่อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในสัญญากู้เงินและสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันดังกล่าวนี้เป็นอัตราดอกเบี้ยกรณีลูกค้าผิดนัดหรือปฏิบัติผิดเงื่อนไขไม่ใช่อัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้าทั่วไปที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ประกาศเรียกเก็บได้ เมื่อประกาศธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ฉบับลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๙ ซึ่งใช้บังคับขณะทำสัญญากู้เงินและสัญญาจำนองระหว่างธนาคารกับจำเลย กำหนดให้ธนาคารเรียกเก็บดอกเบี้ยและส่วนลดในกรณีลูกค้าปฏิบัติผิดเงื่อนไขในการผ่อนชำระ ในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี และเรียกจากลูกค้าทั่วไปทุกประเภทและไม่ผิดเงื่อนไขในการผ่อนชำระในอัตราที่เรียกเก็บจากลูกค้ารายย่อยชั้นดี (MRR) คืออัตราร้อยละ ๑๔.๕๐ ต่อปี บวกร้อยละ ๒ ต่อปี รวมเป็นอัตราร้อยละ ๑๖.๕๐ ต่อปี การที่ธนาคารกำหนดดอกเบี้ยที่จะ

เรียกจากจำเลยในสัญญากู้เงินและสัญญาต่อท้ายหนังสือสัญญาจำนองไว้ในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ให้เรียกเก็บกรณีลูกค้าผิดเงื่อนไขในการผ่อนชำระ โดยจำเลยยังไม่ได้ปฏิบัติผิดเงื่อนไขหรือผิดสัญญา มีข้ออัตราดอกเบี้ยทั่วไปที่จะเรียกเก็บจากลูกค้านับแต่วันทำสัญญาเช่นนั้นจึงเป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าประกาศธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ไม่เป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด อันเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการธนาคาร พาณิชย พ.ศ.๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ (๒) ประกอบพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๓ (ก) การกำหนดดอกเบี้ยดังกล่าวจึงตกเป็นโมฆะ แม้ตามความจริงธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากจำเลยภายหลังทำสัญญาในบางช่วงเวลาไม่ถึงอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี ตามที่ระบุไว้ในสัญญากู้เงินและหนังสือสัญญาจำนองก็ตาม ก็ไม่อาจทำให้ข้อตกลง เรื่องดอกเบี้ยที่ตกเป็นโมฆะกลับเป็นข้อตกลงที่สมบูรณ์ขึ้นมาได้ ธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) จึงไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินและหนังสือสัญญาจำนองได้ แต่เนื่องจากนี้ดังกล่าวเป็นหนี้สินเงิน ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดได้ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เมื่อโจทก์รับซื้อและรับโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพจากธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยชำระหนี้ตามสัญญากู้เงินและหนังสือสัญญาจำนอง พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันผิดนัดในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า การกำหนด อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑๙ ต่อปี ในสัญญากู้เงินและหนังสือสัญญาจำนองเป็นโมฆะ และกำหนดดอกเบี้ยผิดนัดให้โจทก์ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของโจทก์ฟังขึ้น

อนึ่ง เมื่อข้อสัญญาเกี่ยวกับการคิดดอกเบี้ยระหว่างธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) กับจำเลยตกเป็นโมฆะ โจทก์ในฐานะผู้รับโอนสิทธิจากธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) จึงไม่มีสิทธิได้ดอกเบี้ยก่อนผิดนัดและไม่อาจนำเงินที่จำเลยชำระ มาแล้วไปหักออกจากดอกเบี้ยที่โจทก์ไม่มีสิทธิคิดได้จึงต้องนำไปชำระต้นเงินทั้งหมด ส่วนวันผิดนัดที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๐ นั้น ศาลฎีกาเห็นว่า จำเลยต้องชำระหนี้แก่ธนาคารเป็นรายเดือนภายในวันสิ้นเดือนของทุกเดือน และตามคำฟ้องโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยชำระหนี้ครั้งสุดท้ายเดือนตุลาคม ๒๕๔๑ หลังจากนั้นไม่ชำระ ถือว่าจำเลยผิดนัดชำระหนี้ตั้งแต่วันที่ผิดนัดพฤศจิกายน ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

ซึ่งย่อมหมายความว่าจำเลยจะผิดนัดไม่ชำระหนี้ของงวดเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๑ ต่อเมื่อพ้นกำหนดวันสิ้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๑ ไปแล้ว คือตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ซึ่งปัญหาว่าจำเลยจะต้องรับผิดชอบตรงตามคำฟ้องและตามกฎหมายเพียงใดนั้นเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของประชาชน แม้จำเลยมิได้อุทธรณ์ ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบด้วยมาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๗”

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้นำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วนับตั้งแต่วันที่ฎีกา (วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๐) จนถึงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๑ ไปหักออกจากต้นเงินจำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท เมื่อเหลือต้นเงินจำนวนเท่าใด ให้จำเลยชำระต้นเงินคงเหลือจำนวนดังกล่าว พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๑ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

(ชูเกียรติ ตันทวิวงศ์ - ชาลี ทัพภวิมล - สมศักดิ์ จันทรา)

ธนบัตรไทย : มูลค่า ๑๐ บาท (หมายเหตุ : ภาพธนบัตรไม่เกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้)

ฎ.๔๖๔/๒๕๕๐

ป.พ.พ.

มาตรา ๔๐๗, ๒๒๔

สัญญากู้เงินที่จำเลยที่ ๑ ทำกับธนาคารมีข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยระบุไว้ในสัญญาข้อ ๒ ว่า ผู้ยืมยอมเสียดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี นับแต่วันทำสัญญานี้เป็นต้นไป และยอมให้ธนาคารมีสิทธิเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยใหม่ได้ตามแต่ธนาคารจะเห็นสมควรโดยไม่ต้องบอกกล่าวผู้กู้ก่อน ทั้งสัญญาข้อ ๓ ด้วยว่า หากผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระดอกเบี้ยในอัตราที่ตกลงตามข้อ ๒ และค้างชำระดอกเบี้ยไม่น้อยกว่าปีหนึ่ง ผู้กู้ตกลงให้เอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระนั้นทบเข้ากับเงินต้น และให้คิดดอกเบี้ยในอัตราเดียวกันกับที่กล่าวมาในข้อ ๒ สัญญากู้เงินดังกล่าวมิได้มีข้อตกลงให้ธนาคารมีสิทธิคิดดอกเบี้ยกรณีจำเลยที่ ๑ ผิดนัดในอัตราที่สูงขึ้นหรือแยกต่างหากจากอัตราตามสัญญาข้อ ๒ กรณีจึงไม่ต้องด้วยความในตอนท้ายของมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่จะนำมาปรับแก้คดีเพื่อให้จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชำระดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่ธนาคารประกาศกำหนด

ตามสัญญากู้เงินจำเลยที่ ๑ ต้องผ่อนชำระหนี้แก่ธนาคารเป็นรายเดือนภายในวันสิ้นเดือนของทุกเดือน เมื่อจำเลยที่ ๑ ชำระหนึ่งงวดเดือนธันวาคม ๒๕๔๐ แล้ว การชำระหนึ่งงวดต่อไปต้องชำระภายในวันสิ้นเดือนของเดือนมกราคม ๒๕๔๑ เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่ชำระ จึงถือว่าจำเลยที่ ๑ ผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ เป็นต้นไป

จำเลยที่ ๑ ผ่อนชำระหนี้ให้แก่ธนาคารโดยไม่เคยโต้แย้งว่าธนาคารคิดดอกเบี้ยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่การคิดดอกเบี้ยและการประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยเป็นเรื่องที่ธนาคารกระทำไปฝ่ายเดียว โดยจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่เพียงแต่ชำระเงินเท่านั้น จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นกรณีที่จำเลยที่ ๑ กระทำการอันใดตามอำเภอใจเหมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้โดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระ เมื่อธนาคารไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินเนื่องจากข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยตกเป็นโมฆะ กรณีจึงต้องนำเงินที่จำเลยที่ ๑ ชำระให้แก่ธนาคารไปแล้วทั้งหมดหักออกจากต้นเงิน

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด และจดทะเบียนเป็นบริษัทบริหารสินทรัพย์โดยได้รับอนุมัติจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.๒๕๔๑ โจทก์เป็นผู้ซื้อและรับโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพพร้อมหลักประกันมาจากธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญากู้เงินธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) สาขาสุทูล ๑๑๐,๐๐๐ บาท ยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดที่ธนาคารประกาศกำหนดภายใต้ประกาศของ

ธนาคารแห่งประเทศไทย และยอมให้ธนาคารมีสิทธิเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยใหม่ได้ตามแต่ธนาคารจะเห็นสมควรโดยไม่ต้องบอกกล่าวจำเลยก่อน จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ค้าประกัน โดยยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมนอกจากนี้จำเลยที่ ๑ ได้จำนองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๙๒๑ และ ๙๒๒ ไว้แก่ธนาคารเพื่อเป็นประกันหนี้ จำเลยที่ ๑ ผ่อนชำระหนี้ให้แก่ธนาคารหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายชำระเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๐ ปรากฏว่า ในวันดังกล่าวจำเลยที่ ๑ ยังค้างชำระต้นเงิน ๑๐๗,๓๘๗.๔๑ บาท กับดอกเบี้ย ๑๐,๕๑๖.๔๓ บาท ซึ่งธนาคารคิดดอกเบี้ยต่อไปจนถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ อันเป็นวันที่ธนาคารหยุดทำธุรกรรมโจทก์จึงคิดดอกเบี้ยต่อจากนั้นตลอดมาโดยนับแต่วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ โจทก์ คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๔.๒๕ ต่อปี ถึงวันฟ้องจำเลยที่ ๑ ค้างชำระดอกเบี้ยรวม ๑๔๖,๒๙๙.๗๕ บาท รวมกับเงินต้นแล้วเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๕๓,๖๘๗.๑๖ บาท ซึ่งจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ต้องร่วมรับผิดชอบด้วยโจทก์ในฐานะผู้รับโอนสินทรัพย์ด้อยคุณภาพได้แจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องและทวงถามให้จำเลยทั้งสี่ชำระหนี้แล้ว แต่จำเลยทั้งสี่เพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระเงิน ๒๕๓,๖๘๗.๑๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปี ในต้นเงิน ๑๐๗,๓๘๗.๔๑ บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ หากจำเลยทั้งสี่ไม่ชำระหรือชำระไม่ครบให้ยึดทรัพย์จำนองรวมตลอดทั้งยึดหรืออายัดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสี่ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบ

จำเลยทั้งสี่ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ ๑๑๐,๐๐๐ บาท แต่ให้นำเงินที่จำเลยที่ ๑ ชำระแก่โจทก์มาแล้วนับแต่วันกู้ยืมเงินจนถึงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นวันที่จำเลยที่ ๑ ชำระเงินแก่ธนาคารเป็นครั้งสุดท้ายหักออกจากต้นเงิน ๑๑๐,๐๐๐ บาท ดังกล่าว ต้นเงินที่เหลือหลังจากหักเงินที่ชำระออกแล้วให้คิดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสี่ไม่ชำระให้ยึดที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๙๒๑ และ ๙๒๒ ตาบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ หากได้เงินไม่พอให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสี่บังคับชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ กับให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๕,๐๐๐ บาท

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นผู้ซื้อและรับโอนสินทรัพย์ด้อยคุณภาพพร้อมหลักประกันมาจากธนาคารกรุงเทพ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ซึ่งรวมถึง

สิทธิเรียกร้องที่มีต่อจำเลยทั้งสี่ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๓๗ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญากู้เงิน ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) สาขาสุทนต์ ๑๑๐,๐๐๐ บาท มีจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ค้ำประกันโดยยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และจำเลยที่ ๑ จำนองที่ดินไว้เป็นประกันหนี้ สัญญากู้เงินมีข้อตกลงให้ธนาคารคิดดอกเบี้ยได้ในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี นับแต่วันทำสัญญา ซึ่งเกินกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารประกาศกำหนดตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย อันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ และเป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๓ (ก) ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินตกเป็นโมฆะ แต่เนื่องจากเป็นหนี้เงินธนาคารยังมีสิทธิคิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง มีปัญหาวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ ประการแรกว่า จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดสูงกว่าอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี หรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า ความในตอนท้ายของมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติว่าถ้าเจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้น โดยอาศัยเหตุอื่นอันชอบด้วยกฎหมายก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น เมื่อปรากฏว่าธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยกรณีลูกค้ำผิดนัดไว้สูงกว่าร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามคำเนาประกาศเอกสารหมายเลข จ.๒๕ ธนาคารมีสิทธิคิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดได้สูงกว่าอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เห็นว่า สัญญากู้เงินที่จำเลยที่ ๑ ทำกับธนาคารตามเอกสารหมายเลข จ.๔ คงมีข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยระบุไว้ในสัญญาข้อ ๒ ว่าผู้กู้ยอมเสียดอกเบี้ยให้แก่ธนาคารในอัตราร้อยละ ๑๙ ต่อปี นับแต่วันทำสัญญานี้เป็นต้นไปและยอมให้ธนาคารมีสิทธิเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยใหม่ได้ตามแต่ธนาคารจะเห็นสมควรโดยไม่ต้องบอกกล่าวผู้กู้ก่อน ทั้งสัญญาข้อ ๓ ยังระบุด้วยว่า หากผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระดอกเบี้ยในอัตราที่ตกลงตามข้อ ๒ และค้างชำระดอกเบี้ยไม่น้อยกว่าปีหนึ่ง ผู้กู้ตกลงให้เอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระนั้นทบเข้ากับต้นเงิน และให้คิดดอกเบี้ยในอัตราเดียวกันกับที่กล่าวมาในข้อ ๒ สัญญากู้เงินดังกล่าวหาได้มีข้อตกลงในธนาคารมีสิทธิคิดดอกเบี้ยกรณีจำเลยที่ ๑ ผิดนัดในอัตราที่สูงขึ้นหรือแยกต่างหากจากอัตราตามสัญญาข้อ ๒ แต่อย่างใด กรณีจึงไม่ต้องด้วยความในตอนท้ายของมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่จะนำมาปรับแก้คดีเพื่อให้จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่ธนาคารประกาศกำหนด ดังที่โจทก์อุทธรณ์ได้ ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัด

อัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี จึงชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ส่วนที่โจทก์อุทธรณ์ต่อไปว่า จำเลยที่ ๑ ชำระหนี้ให้แก่ธนาคารครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๐ หลังจากนั้นมิได้ชำระอีกจำเลยที่ ๑ จึงผิดนัดมาตั้งแต่วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๐ แล้วนั้น เห็นว่า ตามสัญญากู้เงินจำเลยที่ ๑ ต้องผ่อนชำระหนี้แก่ธนาคารเป็นรายเดือนภายในวันสิ้นเดือนของทุกเดือน เมื่อจำเลยที่ ๑ ชำระหนี้งวดเดือนธันวาคม ๒๕๔๐ แล้ว การชำระหนี้งวดต่อไปต้องชำระภายในวันสิ้นเดือนของเดือนมกราคม ๒๕๔๑ เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่ชำระ จึงถือว่าจำเลยที่ ๑ ผิดนัดตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ เป็นต้นไป ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดนับแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๐ จึงไม่ถูกต้อง อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้นบางส่วน ในประการสุดท้ายที่โจทก์อุทธรณ์ว่า ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นำเงินที่จำเลยที่ ๑ ผ่อนชำระให้แก่ธนาคารไปแล้วทั้งหมดมาหักออกจากต้นเงิน ๑๑๐,๐๐๐ บาท เป็นการไม่ชอบนั้น เห็นว่า แม้จำเลยที่ ๑ จะผ่อนชำระหนี้ให้แก่ธนาคารโดยไม่เคยโต้แย้งว่าธนาคารคิดดอกเบี้ยไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม แต่การคิดดอกเบี้ยและการประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยเป็นเรื่องที่ธนาคารกระทำไปฝ่ายเดียว โดยจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่เพียงแต่ชำระเงินเท่านั้น จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นกรณีที่จำเลยที่ ๑ กระทำการอันใดตามอำเภอใจเหมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้โดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระเมื่อธนาคารไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยตามสัญญากู้เงินเนื่องจากข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยตกเป็นโมฆะ กรณีจึงต้องนำเงินที่จำเลยที่ ๑ ชำระให้แก่ธนาคารไปแล้วทั้งหมดหักออกจากต้นเงิน ปัญหาข้อนี้แม้จำเลยที่ ๑ จะมีได้ให้การต่อสู้คดีตั้งเป็นประเด็นข้อพิพาทไว้ก็ตาม แต่เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) และแม้ว่าธนาคารจะนำเงินที่จำเลยที่ ๑ ชำระไปหักชำระต้นเงินด้วยแล้วก็ตาม แต่ก็เป็นการหักชำระดอกเบี้ยรวมอยู่ด้วย การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้นำเงินที่จำเลยที่ ๑ ชำระแล้วทั้งหมดหักออกจากต้นเงินจำนวน ๑๑๐,๐๐๐ บาท จึงถูกต้องแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น”

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสองชำระดอกเบี้ยในต้นเงินที่เหลือหลังจากหักเงินที่จำเลยที่ ๑ ชำระแล้ว นับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ.

สมัครตัวแทน
รายได้เฉลี่ย

1,200.-/วัน

ไปเสนอของชำร่วยตาม “ศาลาวัด” มีทั้ง “กฎหมายสงฆ์”
กฎหมายชาวบ้าน บทสวดมนต์ ความรู้สุขภาพฯลฯ

ลงทุนเพียง 2,000.- ได้หนังสือตัวอย่าง 3,000.-
พิเศษ ⚡ ฟรี "สติ๊กเกอร์" วันเดียวได้

- รายละเอียดตัวแทน งานอิสระ
- ข้อชี้แจง คำแนะนำการเป็นตัวแทน
- ใบรับมัดจำ ช่องทางรวม

ศึกษาเรียนรู้ วิธีทำง่ายๆ พิสูจน์ได้เลย
มีลูกทีม Up เป็นพี่เลี้ยง ใครก็ทำได้ทั่วประเทศ

063-4125149 ก๊ิบ 063-4124261 มิว
062-2597164 ปอย 086-6245450 เก่ง
02-4134349 www.Soutpaisallaw.com

@splaw

มีสินค้า
หลากหลาย

ลงทุนเริ่มต้นได้เลย